

RAPPORT
Flora- en faunaquickscan
Donk 2-4 te Vessem

Opdrachtgever

De heer B. Veenhuis
Donk 4
5512 NK Vessem

Projectnummer

Aeres Milieu projectnummer AM15052

Status rapport

Definitief

Contactgegevens

Aeres Milieu B.V.
Postbus 1015
6040 KA ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
(f) 0475 – 321 967
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

Autorisatie

Opsteller rapport:

ir. J.P.M. Hovens
ir. G. Hovens
(Faunaconsult)

Kwaliteitscontrole:

ing. T.K.P.G. Thijssen

paraaf datum

24 april 2015

paraaf datum

24 april 2015

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. BELEIDSKADER	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Flora- en faunawet	4
2.3 Natuurbeschermingswet 1998	5
2.4 Natuurnetwerk Nederland	6
3. WERKWIJZE	7
3.1 Beschrijving van het plangebied	7
3.2 Veldinventarisatie	9
4. RESULTATEN INVENTARISATIE	10
4.1 Resultaten beleidsinventarisatie	10
4.2 Resultaten veldinventarisatie	13
4.2.1 Zoogdieren	13
4.2.3 Overige beschermde soorten	14
5. EFFECTEN VAN DE VOORGENOMEN INGREEP	16
5.1 De ingreep	16
5.2 Effecten op algemene beschermde soorten in het plangebied	16
5.3 Effecten op algemene vogels	16
5.4 Effecten op de steenuil en de kerkuil	17
5.5 Effecten op vleermuizen	17
5.6 Effecten op de tongvaren	17
5.7 Effecten op beschermde natuurgebieden	17
6. CONSEQUENTIES VANUIT DE WET- EN REGELGEVING	19
6.1 Flora- en faunawet	19
6.2 Overige regelgeving	20
Literatuur	21

1. INLEIDING

In opdracht van de heer B. Veenhuis heeft Aeres Milieu in samenwerking met Faunaconsult een quickscan flora- en faunawet uitgevoerd voor de herinrichting van een locatie aan de weg Donk 2 - 4 te Vessem.

Aeres Milieu is gevraagd het volgende aan te geven:

- welke beschermde dieren en planten komen mogelijk voor in het plangebied
- welke effecten heeft de voorgenomen ingreep
- kunnen negatieve effecten zoveel mogelijk worden gemitigeerd (verzacht)
- welke eventuele gevolgen zijn er met betrekking tot de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Natuurbeschermingswet en het Natuurnetwerk Nederland (voormalige Ecologische HoofdStructuur) en op welke wijze kunnen die worden gecompenseerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het huidige beleidskader en van de Flora- en faunawet. Hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven en in hoofdstuk 5 de effecten van de voorgenomen ingreep op de aanwezige natuurwaarden. Hoofdstuk 6 behandelt de consequenties van wet- en regelgeving.

2. BELEIDSKADER

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op het natuurbeleid van de diverse overheden, dat van belang is bij de voorgenomen herinrichting van het plangebied. Het natuur- en soortenbeleid is in Nederland geregeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Hiermee wordt onder andere invulling gegeven aan de Europese wet- en regelgeving, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Stb. 1998, 402) is op 1 april 2002 in werking is getreden. Deze wet bundelt onder meer de bepalingen over soortenbescherming die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, namelijk de Vogelwet 1936, de Jachtwet, (de oude) Natuurbeschermingswet, de Nuttige Dierenwet 1914 en de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van circa 500 plant- en diersoorten. Het gaat hierbij om alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen en enkele bij AMvB (Stb. 523, 2000) speciaal aangewezen plant- en diersoorten. Uitgangspunt van de wet is het 'nee, tenzij'- beginsel. Slechts voor een beperkt aantal handelingen kan op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet ontheffing worden verleend van de verboden uit artikel 8 t/m 11 van de wet (voor zover hiervoor niet reeds op basis van een ander artikel vrijstelling of ontheffing kan worden verleend). Voorwaarde daarbij is dat met de voorgenomen activiteit geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kort gezegd worden de onder de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld, met elk een ander regime wat betreft ontheffingen:

- algemene soorten (FF1);
- overige soorten (FF2);
- streng beschermde soorten (FF3).

De categorie 'algemene soorten' - zoals mol en konijn - is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.

De categorie 'overige soorten' is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) goedgekeurde gedragscode. In zo'n code geeft een sector zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen, bijvoorbeeld: altijd eerst inventariseren waar de soorten precies voorkomen en daar met de werkzaamheden rekening mee houden, bijvoorbeeld door een hol af te screenen of de standplaats van planten aan te geven. Voor ingrepen waarvoor geen goedgekeurde gedragscode bestaat, moet ten aanzien van verblijfplaatsen van beschermde soorten uit de categorie 'overige soorten', een ontheffing worden aangevraagd. Daarbij kan worden volstaan met een zogenaamde lichte toetsing. Dat houdt in dat de voorgenomen maatregelen 'geen afbreuk doen aan gunstige staat van instandhouding van de soort'.

De categorie 'streng beschermde soorten' omvat de soorten die worden genoemd in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Voor de categorie 'streng beschermde soorten' wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor bijlage 1 soorten wordt getoetst aan de volgende drie criteria (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005):

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 2) er is geen goed alternatief
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:
 - Onderzoek en onderwijs;
 - Repopulatie en herintroductie;

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van openbaar belang;
- Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets en aan alle drie moet worden voldaan. Als het gaat om een ontheffingsaanvraag in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en het gaat om streng beschermde soorten en/of vogels, dan wordt extra getoetst op een vierde criterium:

4) de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'

Voor ruimtelijke maatregelen kan men ten aanzien van streng beschermde soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor ruimtelijke maatregelen kan men ten aanzien van vogels ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer
- Volksgezondheid of openbare veiligheid

2.3 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurbeschermingswet 1998 beschermt verschillende soorten gebieden

De eerste Natuurbeschermingswet in Nederland dateert van 1967, deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen, onder andere door het aanwijzen van beschermde natuurmonumenten. Deze oorspronkelijke natuurbeschermingswet is in 1998 vervangen en sindsdien richt de wet zich nog uitsluitend op de bescherming van gebieden.

De bepalingen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (tezamen genoemd "Natura 2000") zijn geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet. Zodoende is het Europese beleid ten aanzien van natuurbescherming in de Nederlandse wet verankerd. De Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en bescherming van de volgende soorten gebieden:

- Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (samen zijn dit de Natura 2000-gebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands (RAMSAR Conventie).

De Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder op de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. In de richtlijn worden nadere regels gesteld aan de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten. Een aantal gebieden is hierbij aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het ecologische netwerk van natuurgebieden in Europa. Voor beschermde vogelsoorten kan geen ontheffing worden aangevraagd voor uitvoering van werkzaamheden.

De Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats, habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van deze richtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Bijlage IV vermeldt in het wild voorkomende kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die strikt beschermd moeten worden.

Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn vormen samen Natura 2000. Alle lidstaten van de Europese Unie wijzen beschermde natuurgebieden aan die waardevol zijn voor het behoud van biodiversiteit in Europa. Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging maken rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van EL&I. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheersplannen opstellen. Deze beheersplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten

Met de aanwijzing van Natura 2000-gebieden zullen Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met zo'n aanwijzing komen te vervallen. De buiten de Natura 2000 gebieden gelegen Beschermde Natuurmonumenten blijven bestaan. Beschermde Natuurmonumenten zijn als zodanig aangewezen vanwege de aanwezigheid van grote ecologische waarden.

Wetlands (RAMSAR Conventie)

De Ramsar-conventie is een internationale overeenkomst inzake watergebieden (draslanden) die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als woongebied voor watervogels. Een groot deel van deze beschermde wetlands is in Nederland ook al als Natura 2000 gebied aangewezen.

2.4 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland, vroeger de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. Het Natuurnetwerk Nederland moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

3. WERKWIJZE

3.1 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bevat verschillende gebouwen (onderstaande nummers corresponderen met die in figuur 3.1.1):

1. een voormalige varkensstal (zie foto voorzijde rechtsboven) met enkelwandige stenen wanden en eternieten golfplaten dak;
2. een soortgelijke voormalige varkensstal;
3. een klein enkelwandig vervallen schuurtje (zie figuur 3.1.2.);
4. een klein enkelwandig vervallen schuurtje;
5. een halfopen schuur met opslag van stro en materialen (zie figuur 3.1.3.);
6. een voormalige varkensstal gelijk aan de varkensstal beschreven bij 1;
7. een varkensstal met houten wanden en eternieten golfplaten dak (zie grote foto voorzijde);
8. een varkensstal met eternieten golfplaten dak; anders dan de stal beschreven bij 1 bevat dit gebouw een horizontaal plafond van styropor platen;
9. een enkelwandige schuur met dak en wanden van golfstaal;
10. een voormalige varkensstal, gelijk aan de stal beschreven bij 1;
11. een oude leegstaande boerderij met rieten dak (zie figuur 3.1.4.);
12. een tot de rand met mest gevulde mestsilo (zie foto linksonder voorzijde);
13. Woonhuis (blijft behouden en valt daarom buiten het plangebied).

De rest van het plangebied bestaat uit gazons, een schapen- en geitenweitje, enkele houtsingels (met zomereik, hult en hazelaar) en een maïsakker.

Figuur 3.1.1. Het plangebied (rood omlijnd). De getallen verwijzen naar de gebouwen in bovenstaande tekst. De gele stip geeft de locatie weer waar de twee tongvarens naar toe zijn verplaatst.

Figuur 3.1.2. Een klein, enkelwandig vervallen schuurtje.

Figuur 3.1.3. De halfopen schuur.

Figuur 3.1.4. De oude boerderij.

3.2 Veldinventarisatie

Op 31 maart 2015 heeft Faunaconsult het plangebied en haar omgeving bezocht voor een quickscan. Daarbij werden de aanwezige biotopen beoordeeld op hun geschiktheid als habitat voor beschermde dier- en plantensoorten. Tevens werd er gezocht naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde planten, zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, hollen, en potentieel geschikte verblijfplaatsen. De gebouwen in het plangebied werden tijdens het veldwerk van binnen en buiten geïnspecteerd.

Alle te slopen of te renoveren gebouwen in het plangebied zijn van binnen- en buitenaf geïnspecteerd op de aanwezigheid van strenger beschermde vogelnesten, vleermuizen, hun uitwerpselen etc. Aan de hand van relevante (verspreidings)literatuur (RAVON, 2006, 2007, 2010, 2011, 2013 en www.waarneming.nl) is vervolgens ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

4. RESULTATEN INVENTARISATIE

4.1 Resultaten beleidsinventarisatie

Het plangebied ligt op circa 200 meter van de dichtstbijzijnde structuur van het Natuurnetwerk Nederland (NN), voorheen de EHS (Ecologische HoofdStructuur) genoemd. Zie figuur 4.1.1.

Figuur 4.1.1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het NN (groen weergegeven).

Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' is het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Waterloop de Kleine Beerze is onderdeel van dit Natura 2000-gebied en ligt op circa 280 meter afstand ten oosten van het plangebied (zie figuur 4.1.2).

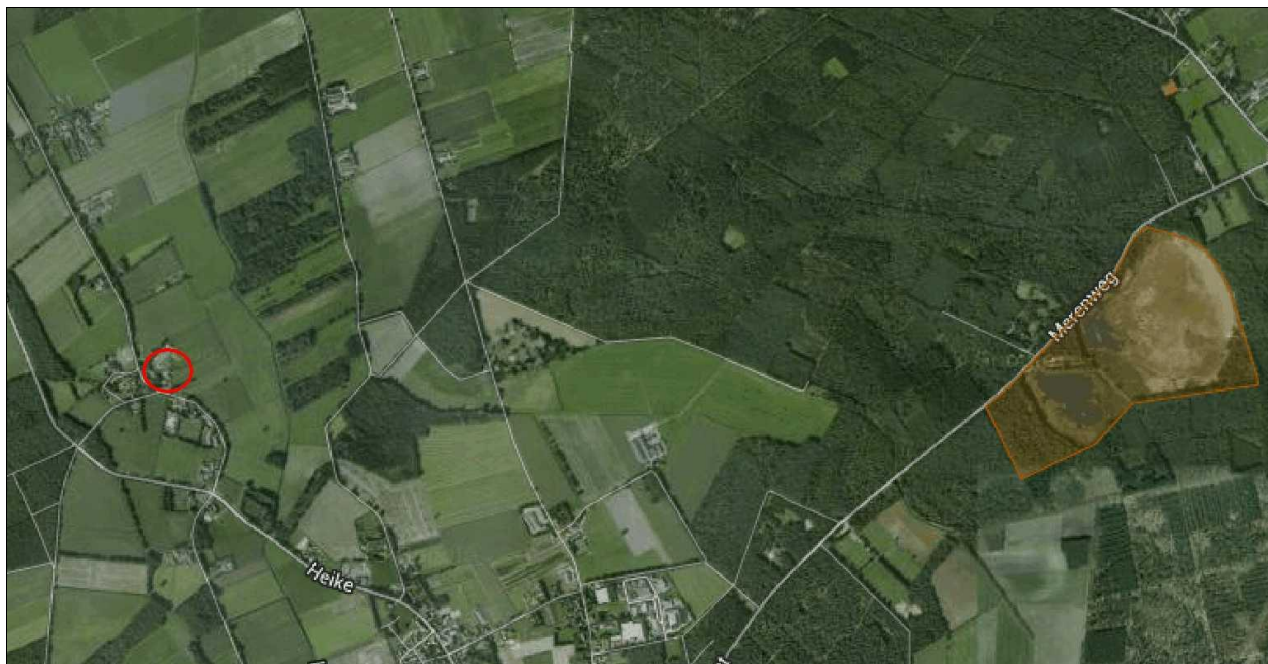

Figuur 4.1.2. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' (geel weergegeven).

Andere Natura 2000-gebieden en Wetlands liggen op grote afstand van het plangebied (meer dan 9 kilometer). 'Landschotse Heide' is het dichtstbijzijnde Beschermde natuurmonument op circa 1,3 kilometer afstand ten noordwesten van het plangebied (zie figuur 4.1.3). Beschermde natuurmonument 'Groot en Klein Meer' ligt op circa 2,8 kilometer ten oosten van het plangebied (zie figuur 4.1.4). Beide beschermde natuurmonumenten zijn/zullen komen te vervallen als gevolg van een aanwijzing als Natura 2000-gebied Kempensland-West. Verder is het plangebied geen onderdeel van een Nationaal Landschap.

Figuur 4.1.3. Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Beschermd natuurmonument 'Landschotse Heide' (bruin weergegeven).

Figuur 4.1.4. Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Beschermd natuurmonument 'Groot en Klein Meer' (bruin weergegeven).

4.2 Resultaten veldinventarisatie

4.2.1 Zoogdieren

Vleermuizen

De te slopen schuren en de te renoveren boerderij zijn van binnen en buiten zo grondig mogelijk onderzocht op het voorkomen van vleermuisuitwerpselen. Deze werden niet aangetroffen. Alleen het achterste deel van de vliering in de oude boerderij (nr. 11 in figuur 3.1.2. en figuur 3.1.4.) en de vliering van de varkensstal met het horizontale plafond (nr. 8 in figuur 3.1.2.) konden niet volledig worden geïnspecteerd: deze gebouwen kunnen zomer-, kraam- en/of paarverblijven van verschillende vleermuissoorten bevatten. Omdat beide gebouwen niet vorstvrij zijn, zijn er waarschijnlijk geen winterverblijven aanwezig).

De bomen in het plangebied fungeren waarschijnlijk niet als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen; de bomenrij 'loopt dood' in de maïsakker, waardoor ze geen geleiding naar een foerageergebied of iets dergelijks vormen en daarnaast bevatten deze bomen geen holten.

De ruimten ('golven') onder het dak van de voormalige varkensstallen met een eternieten golfplaten dak, waaronder direct een schuin styroporplafond is bevestigd (nrs. 1, 2 en 6 in figuur 3.1.1.) zijn te ruim om als vleermuizenverblijf te dienen.

Overige zoogdieren

In één voormalige stal (nr. 2 in figuur 3.1.1.) en in de oude boerderij werden elk circa 3 steenmarteruitwerpselen aangetroffen. Dit kleine aantal uitwerpselen (en het feit dat het hier uitwerpselen van volwassen steenmarters betreft), duidt er op dat hier geen kraamverblijf is en ook geen regelmatig gebruikte dagrustplaats. Er is daarom geen sprake van een feitelijke vaste rust- of verblijfplaats van de steenmarter. De steenmarter is daarom niet in tabel 4.2.1. opgenomen. Sporen, wissels, uitwerpselen etc. van zoogdieren die behoren tot de categorieën 'streng beschermde soorten' of 'overige soorten' zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen.

In tabel 4.2.1. zijn de beschermde zoogdiersoorten opgenomen die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>)	X		
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	X		
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	X		
Gewone bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>)	X		
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X		
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	X		
Mol (<i>Talpa europea</i>)	X		
Haas (<i>Lepus europeus</i>)	X		
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)			X
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)			X
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)			X
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)			X

Tabel 4.2.1. Beschermde zoogdiersoorten die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

4.2.2 Vogels

In de te slopen gebouwen werden geen (oude) vogelnesten aangetroffen, ook niet in de ruimten tussen het golfplaten dak en het daartegen bevestigde styroporplafond bij nummers 1, 2 en 6 (zie figuur 3.1.1.). De vliering van de voormalige stal met het vlakke plafond (nr. 8 in figuur 3.1.1.) kon echter niet worden geïnspecteerd. Omdat er openingen in het dak zijn, is het mogelijk dat hier een nest van de steenuil of kerkuil aanwezig is. Voor huismussen of andere zangvogels is deze vliering te 'open' (er zijn geen kleinere holten aanwezig waarin deze kunnen nestelen). In de halfopen schuur (nr. 5 in figuur 3.1.1. en figuur 3.1.3.) bevonden zich uitwerpselen en een twintigtal braakballen van de kerkuil. Omdat hier geen kerkuilennest aanwezig is (de schuur is volledig geïnspecteerd) gaat het hier om een roestplaats. Roestplaatsen en nesten van de kerkuil zijn jaarrond beschermd (Dienst Regelingen, 2009b). Het ligt verder voor de hand dat de gazons en het weilje dat door een geit en een schaap wordt begraasd, fungeert als foerageergebied van de kerkuil en mogelijk ook van de steenuil.

Van vogelsoorten waarvoor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (Dienst Regelingen, 2009b) een omgevingsscan eist (zoals de boerenzwaluw), zijn in de gebouwen geen nesten aanwezig. Omdat er in het plangebied opgaande vegetatie en stapels materialen zijn, is het verder te verwachten dat er tijdens het broedseizoen diverse vogelsoorten in het plangebied zullen broeden.

4.2.3 Overige beschermde soorten

Onder het deels ingestorte dak van voormalige stal nr. 6 (zie figuur 3.1.1.) groeiden tijdens het veldbezoek twee tongvarens (zie figuur 4.2.3.). Andere beschermde planten zijn afwezig.

Figuur 4.2.3. Eén van de twee tongvarens.

Het is mogelijk dat de begroeide delen van het plangebied deel uitmaken van het foerageergebied van algemeen beschermde amfibieën. Doordat er geen wateren in het plangebied aanwezig zijn, is het uitgesloten dat er beschermde waterdieren of voortplantingswateren van amfibieën aanwezig zijn. Ook andere strenger beschermde dier- of plantensoorten zijn niet te verwachten. De (mogelijk) in het plangebied voorkomende beschermde overige soorten zijn in tabel 4.2.2. weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Tongvaren (<i>Asplenium scolopendrium</i>)		X	
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	X		
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	X		

Tabel 4.2.2. De in het plangebied voorkomende beschermde plantensoorten en overige beschermde diersoorten. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

5. EFFECTEN VAN DE VOORGENOMEN INGREEP

5.1 De ingreep

De woning op huisnummer 4 blijft behouden (en valt daarom buiten het plangebied). De oude boerderij wordt gerenoveerd. Alle overige gebouwen worden gesloopt. Verder zal een deel van de vegetaties en verhardingen worden verwijderd. Netto zal er meer groen (in de vorm van tuinen en een begraasd wekje achter huisnummer 4) terugkomen dan in de huidige situatie. Figuur 5.1. is een schets van de toekomstige situatie.

Figuur 5.1. Voorgestane situatie in het plangebied.

5.2 Effecten op algemene beschermde soorten in het plangebied

Door de graafwerkzaamheden (nodig voor de aanleg van de funderingen etc.) zal een deel van het foerageergebied van enkele algemeen voorkomende beschermde zoogdieren en amfibieën verdwijnen. Holen en individuen van algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën zullen hierbij mogelijk worden verstoord of verdwijnen. Voor al deze soorten biedt de directe omgeving van het plangebied voldoende andere habitats. Uiteindelijk zal er meer groen terugkomen voor deze soorten.

5.3 Effecten op algemene vogels

Het foerageergebied van enkele algemeen voorkomende beschermde vogels zal tijdelijk deels verdwijnen. Uiteindelijk zal de hoeveelheid groen echter toenemen.

Door de opgaande vegetaties en stapels rommel buiten het broedseizoen (dus buiten de periode 15 maart – 15 juli) te verwijderen, ontstaat er geen schade aan algemene vogelnesten.

5.4 *Effecten op de steenuil en de kerkuil*

Gebouw 5 (zie 3.1.1.) fungeert als roestplaats voor de kerkuil. Daarnaast is het mogelijk dat de vliering van gebouw 8 als nestlocatie van de steenuil of kerkuil fungeert. Om te kunnen bepalen wat de exacte status van dit gebouw met betrekking tot deze uilen is, is aanvullend uilenonderzoek nodig (zie paragraaf 6.1.). De functie van het plangebied en de omgeving ervan voor kerkuilen en mogelijk ook voor steenuilen, dient hoe dan ook te worden behouden, door het plaatsen van 2 steenuilennestkasten in de nabijheid van het plangebied.

Doordat er meer groen zal terugkomen en doordat de huidige begrazing (door geit en schaap) blijft bestaan, zal het plangebied er voor uilen als foerageergebied niet op achteruit gaan.

5.5 *Effecten op vleermuizen*

De oude boerderij (nr. 11 in figuur 3.1.1. en figuur 3.1.4.) en de vliering van de varkensstal met het horizontale plafond (nr. 8 in figuur 3.1.2.) fungeren mogelijk als zomer-, kraam-, en/of paarverblijf van verschillende soorten vleermuizen. Nader vleermuizenonderzoek (zie paragraaf 6.1.) is nodig om erachter te komen of er vleermuisverblijven aanwezig zijn. Indien blijkt dat er overige vleermuisverblijven aanwezig zijn, dan zal de functionaliteit van het plangebied voor de betreffende vleermuissoorten worden behouden door het aanbrengen van alternatieve vleermuisverblijven.

Door een aangepaste werkwijze tijdens de sloop zal in dat geval ook worden voorkomen dat er vleermuizen worden gedood.

5.6 *Effecten op de tongvaren*

Door de voorgenomen sloop van gebouw nr. 6 zou de groeiplaats van twee daarin aanwezige tongvarens verdwijnen. Tijdens het veldbezoek (op 31 maart 2015) werden beide tongvarens daarom verplaatst naar de noordwestelijke houtsingel in het plangebied (zie figuur 3.1.1.). Hierbij werd gewerkt volgens de goedgekeurde gedragscode van Bouwend Nederland (Arcadis, 2009). Op verzoek van Faunaconsult zal de bewoonster van huisnummer 4 beide planten gedurende de eerste maand dagelijks water geven. Hiermee is het lokale voortbestaan van de tongvaren gewaarborgd.

5.7 *Effecten op beschermde natuurgebieden*

Het plangebied ligt op iets meer dan 200 meter afstand van het Natuurnetwerk Nederland. Waterloop de Kleine Beerze is onderdeel van Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' en ligt op circa 280 meter afstand ten oosten van het plangebied. Tot de belangrijkste natuurwaarden van Kempenland-West behoort het voorkomen van drijvende waterweegbree. Vooral in de Kleine Beerze groeit de soort in vrijwel het gehele begrensde beektraject, plaatselijk met hoge bedekkingen van de onderwatervorm. De soort maakt op sommige locaties onderdeel uit van het habitatype 3260 ('Beken en rivieren met waterplanten').

Hieronder volgt een opsomming van alle habitattypen en habitatsoorten, waarvoor Natuura 2000-gebied Kempenland-West is aangewezen.

Habitattypen:

- H2310 - Stuifzandheiden met struikhei
- H3130 - Zwakgebufferde vennen
- H3160 - Zure vennen
- H3260A - Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)
- H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)
- H4030 - Droge heiden
- H6410 - Blauwgraslanden
- H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen
- H91E0C - *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)

Habitatsoorten:

- H1149 - Kleine modderkruiper
- H1831 - Drijvende waterweegbree.

Habitatype 'Beken en rivieren met waterplanten' is niet gevoelig voor vermesting en verzuring door stikstofdepositie uit de lucht; drijvende waterweegbree is hier echter 'zeer gevoelig' voor en kleine modderkruiper is hier 'gevoelig' voor (Effectenindicator, Ministerie van Economische Zaken). Doordat in het plangebied een varkenshouderij wordt beëindigd en hiervoor in de plaats woningen met tuinen komen, zal de stikstofdepositie in het plangebied fors afnemen. Hierdoor zijn er positieve effecten te verwachten op drijvende waterweegbree en de kleine modderkruiper. Dit geldt ook voor de natuurwaarden in het Natuurnetwerk Nederland.

6. CONSEQUENTIES VANUIT DE WET- EN REGELGEVING

6.1 Flora- en faunawet

Beschermde dieren uit de categorie 'algemene soorten': vrijstelling

Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren en amfibieën van de categorie 'algemene soorten' voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van 'AMvB artikel 75' van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing voor algemene soorten te worden aangevraagd.

Vleermuizen: aangepaste werkwijze, mitigatie en aanvullend onderzoek

De oude boerderij en gebouw 8 bevatten mogelijk een zomer-, kraam-, en/of paarverblijf van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en/of gewone grootoorvleermuis. Vleermuizen zijn streng beschermd onder de Flora- en faunawet, evenals hun verblijven. Het voorkomen van genoemde vleermuisverblijven, dient conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus et al., 2013) te worden onderzocht. Conform het vleermuisprotocol zijn daartoe 2 avondrondes nodig in de periode 15 mei – 15 juli (met minstens 30 dagen ertussen), en een avond- en ochtendronde (met minstens 20 dagen ertussen) in de periode 15 augustus – 1 oktober.

Pas nadat het vleermuisonderzoek is afgerond, mag worden begonnen met de sloop van gebouw 8 en de verbouwing van de oude boerderij. Hierbij zal er, indien blijkt dat er vleermuisverblijven aanwezig zijn, onder begeleiding van een deskundige en op aangepaste werkwijze worden gesloopt/verbouwd. Ook worden eventuele vleermuisverblijven gemitigeerd, conform de betreffende soortenstandaard.

Kerkuil en steenuil: aanvullend onderzoek en aantal roest/nestlocaties behouden

Kerkuil- en steenuilroestplaatsen en nesten zijn jaarrond beschermd en rondom het nest dient voldoende habitat aanwezig te zijn om de jongen succesvol groot te kunnen brengen (Dienst Regelingen, 2009b en 2009c). Omdat nu niet duidelijk is, wat de exacte functie is van gebouw 8 (zie figuur 3.1.1.), moet er met de sloop van deze stal worden gewacht totdat er aanvullend uilenonderzoek heeft plaatsgevonden.

Omdat al duidelijk is welke locatie mogelijk als uilennest dient, kan er bij dit onderzoek van de voorgestelde inventarisatiewijzen van de Soortenstandaard Steenuil (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014a) en Soortenstandaard Kerkuil (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014b) worden afgeweken. Het is afdoende eind mei en eind juni (beide keren in combinatie met het vleermuisonderzoek) 's avond te luisteren of er om voer bedelende uilenjongen aanwezig zijn. Faunaconsult heeft zeer goede ervaringen met deze methode.

Indien blijkt dat er een steenuilennest aanwezig is, dan moet het betreffende gebouw buiten de broedtijd van de uil worden gesloopt. Ook zal het verlies aan uilennesten en roestplaatsen worden gemitigeerd door het plaatsen van een dubbel aantal nestkasten (dit is conform de soortenstandaard). Omdat nu al duidelijk is dat de halfopen schuur (nr. 5 in figuur 3.1.1.) een roestplaats van de kerkuil bevat, moeten er sowieso 2 kerkuilennestkasten in de directe omgeving van het plangebied en onder begeleiding van een deskundige worden geplaatst. Deze worden vóór 1 december van het jaar voor de sloop geplaatst op (afhankelijk van het onderzoek) nader te bepalen locaties. De invliegopeningen van de te plaatsen nestkasten worden in ieder geval zo gekozen dat ze ochtendzon hebben (ideaal voor steenuilen). Ook worden de kasten geplaatst op een rustige locatie. Indien er volgens deze normen wordt gewerkt/gemitigeerd, dan is er geen ontheffing voor uilen nodig.

Tongvarens: verplaatst volgens goedgekeurde gedragscode

Tongvarens zijn beschermd en vallen in de beschermingscategorie 'overige beschermde soorten'. Het vernietigen van tongvarens of hun groeiplaats is verboden krachtens artikel 8 van de Flora- en faunawet. Omdat de 2 tongvarens door een deskundige volgens de goedgekeurde gedragscode voor de bouw en ontwikkelingssector (Arcadis, 2009) zijn verplaatst, is (was) daarvoor geen ontheffing op de Flora- en faunawet nodig.

Voorkomen doden of verwonden dieren

De in de Flora- en faunawet genoemde 'algemene zorgplicht' is ook op beschermde soorten uit de categorie 'algemene soorten' van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie 'algemene soorten') die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten.

Bestemmingswijziging: geen vertraging

Indien uit het aanvullend vleermuizen- en uilenonderzoek blijkt dat er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn, dan vormt dit geen belemmering voor de voorgenomen bestemmingswijziging; er zijn immers voldoende mogelijkheden om een aangepaste werkwijze te hanteren en nieuwe vleermuisverblijven of uilennestlocaties te creëren. Wel is het noodzaak te wachten met de sloop/renovatie van de gebouwen, totdat het vleermuizenonderzoek en uilenonderzoek zijn afgerond.

6.2 Overige regelgeving

Omdat de voorgestane herinrichting van het plangebied naar verwachting positieve effecten zal hebben op de natuurwaarden in het Natuurnetwerk Nederland en in het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Kempenland-West' vanwege verminderde stikstofdepositie, zijn er op dit punt geen bezwaren te verwachten vanuit het provinciaal natuurbeleid. Er is daarom ook geen vergunning nodig op grond van de Natuurbeschermingswet (ex artikel 19d lid 1).

Literatuur

- Arcadis. 2009. Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector. Bouwend Nederland en Neprom.
- Beersma, P., W. Beersma en A. van den Burg. 2007. Steenuilen. Vogelbescherming Nederland en Vogelbescherming België.
- Dienst Regelingen. 2009a. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009b. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009c. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Hoogerwerf, G. en D. Heijkers (Red.). 2007. Methodiek Natuurcompensatie Limburg. Bepaling mitigatie en compensatie bij aantasting natuurwaarden. Natuurbalans-Limes divergens, Nijmegen.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-A. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-B. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- RAVON, 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. RAVON, 24: 46-64.
- RAVON, 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON, 27: 46-64.
- RAVON, 2010. Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008. RAVON, 34: 61-80.
- RAVON, 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON, 42: 105-119.
- RAVON, 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON, 51: 119-132.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014a. Soortenstandaard Steenuil. *Athene noctua*. Versie 1.1.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014b. Soortenstandaard Kerkuil *Tyto alba*. Versie 1.1.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014c. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis. Versie 1.1.